ΤΟ ΡΟΥΣΦΕΤΙ: Μιὰ χρόνια ἀρρώστεια τοῦ πολιτικοκοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς χώρας

Τοῦ κ. ΙΩΑΝ. Ν. ΞΗΡΟΤΥΡΗ
Ὁμοτίμου καθηγητοῦ κοινωνιολογίας

Γ'

Πολιτικολογοῦμε — ἡ μανία μας— χωρὶς ἴχνος πολιτικῆς σκέψης. Ὅλη ἡ ἀφόρητη πολιτικολογία τοῦ νεοέλληνα δὲν ἔχει συνήθως καμμιὰ σχέση στὸ σύνολό της μὲ τὸ νόημα τοῦ συνολικοῦ καλοῦ τοῦ ἔθνους, τῆς πατρίδας, παρὰ ὅλο καὶ γυρίζομε μὲ τὴ χωρὶς εἱρμὸ καὶ νόημα πολιτικολογία μας γύρω ἀπὸ κόμματα, καταστάσεις κ.λ.π., ποὺ ἐξυπηρετοῦν ἀτομικά μας καὶ μόνο ρουσφέτια καὶ συμφέροντα. Πολιτικολογία χωρὶς βάσεις καὶ σταθερὲς ἀφετηρίες συλλογισμῶν, χωρὶς φρόνηση, παρὰ πολιτικολογία, στὴν ὁποία κυριαρχεῖ ἡ συναισθηματικὴ καὶ μόνο λογική, ἡ φτηνὴ σοφιστεία, ἢ οἱ ταπεινὲς ρουσφετολογικὲς ἐπιδιώξεις. Συζητήσεις χωρὶς εἱρμὸ καὶ κρίση, εὐθύνη καὶ ἠθικὸ περιεχόμενο.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ «ΡΟΥΣΦΕΤΙ» ΕΙΝΑΙ ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ

Εἶναι περίεργο, ἀλλὰ καὶ τόσο ἁπλό, ὥστε νὰ παραξενεύεται κανένας, γιατὶ θέλομε νὰ ἀγνοοῦμε, πὼς ἡ μορφὴ τοῦ πολιτεύματος μὲ τὸ ὁποῖο διοικεῖται ἕνας λαός, εἶναι ἐξαρτημένη σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τὸ πόσο εἶναι ἀναπτυγμένος ὁ ἠθικὸς χαρακτήρας τῶν πολιτῶν ἡ συνείδηση εὐθύνης. Ὅσο πιὸ ὑψηλὴ εἶναι ἡ στάθμη τοῦ ἤθους, τόσο πιὸ ἀνθρωπιστικὴ εἶναι ἡ κοινότητα, μέσα στὴν ὁποία ζοῦν τὰ ἄτομα. Ἡ Δημοκρατία μπορεῖ νὰ ὑφίσταται οὐσιαστικὰ μέσα σὲ λαούς, ποὺ ἔχουν γερὰ ἀναπτυγμένα τὰ κοινωνικά τους αἰσθήματα, τὶς θετικὲς ἰδιότητες τοῦ χαρακτῆρα καὶ κυρίως τὸ αἴσθημα τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης. Ὅσο πιὸ πολὺ εἶναι ἐκπεφρασμένες οἱ θετικὲς ἰδιότητες τοῦ χαρακτῆρα, τόσο σὲ πιὸ ὑψηλὴ στάθμη βρίσκεται ἡ Δημοκρατία μιᾶς χώρας. Ὅσο πιὸ πολλὲς εἶναι οἱ ἀναπτυγμένες καὶ καλλιεργημένες ἰδιότητες τοῦ χαρακτῆρα, τόσο καὶ πιὸ πλατιὰ εἶναι ἡ βάση. Ἡ Δημοκρατία μπορεῖ νὰ ὑφίσταται σ' ἕνα λαὸ οὐσιαστικά, νὰ ζῇ τόσο, ὅσο ὑφίστανται οἱ ἰδιότητες τῶν πολιτῶν, ποὺ τὴ συντηροῦν καὶ τὴν ἐκτρέφουν. Ὅπου ἀπὸ διαφόρους λόγους κερδίζουν ἔδαφος ἐπάνω στὸν ψυχικὸ κόσμο τῶν πολιτῶν τὰ ἔνστικτα καὶ τὰ ταπεινὰ πάθη, φανατισμοί, βιαιότητες καὶ ἀκοσμίες, ἀφανίζεται ἀπ' ἐκεῖ ἡ Δημοκρατία, ποὺ γιὰ νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ ὑφίσταται στὴν οὐσιαστικὴ μορφή της ἀπαιτεῖ πάντα ὅλο καὶ μιὰ καλύτερη ἀγωγὴ τοῦ χαρακτῆρα τῶν πολιτῶν ὅλο καὶ πιὸ ἀνεπτυγμένο τὸ αἴσθημα τῆς ὑπευθυνότητας. Κανένας νόμος καὶ καμμιὰ συνταγματικὴ διάταξη δὲν μπορεῖ νὰ προστατεύσῃ τὴ Δημοκρατία, ἂν οἱ πολίτες δὲν εἶναι ὥριμοι γιὰ μιὰ ὄντως δημοκρατικὴ συμβίωση. Τὸ ρουσφέτι —ἀνάμεσα στὶς ἄλλες ἀδυναμίες καὶ ἐλαττώματά μας εἶναι βασικὸ χαρακτηριστικὸ μαζὶ μὲ τὴ δημαγωγία, τῆς δημοκρατικῆς ἀνωριμότητας. Ἡ Δημοκρατία εἶναι ἕνα κοινωνικό—παιδαγωγικὸ πρόβλημα, γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν ἔχομε διόλου νοιασθῆ. Εἶναι θέμα ἀγωγῆς. Καὶ μιὰ τέτοια δὲν ἔχει ἀναπτυχθῆ σὲ τοῦτο τὸν τόπο σὲ σημεῖο ἀνεκτό. Ἔτσι εἶναι φυσικὸ νὰ στερούμεθα τῆς πολιτικῆς δημοκρατικῆς ζωῆς. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἶναι ἕνα κεφάλαιο τῆς γενικώτερης ἀγωγῆς. Δυστυχῶς μᾶς λείπει τόσο ἡ γενικώτερη ἀγωγή, ὅσο καὶ εἰδικώτερα κατὰ φυσικὴ συνέπεια καὶ ἡ πολιτικὴ κοινωνικὴ ἀγωγή.

Στὴν πολιτικὴ ζωή μας δὲν προχωρήσαμε πέρα ἀπὸ τὸ ρουσφέτι, τὴ δημοκρατία καὶ τὴ δημαγωγία, ἐλαττώματα, ποὺ βρίσκονται μέσα σὲ ὅλους μας κι' ὄχι μόνο στοὺς πολιτικούς μας, στοὺς ὁποίους καὶ συνηθίζαμε κατὰ ὑποκριτικὸ τρόπο νὰ ἐντοπίζουμε τὸ κακό. Τὸ ρουσφέτι, ποὺ ὅλοι μας τὸ κατακρίνουμε, ἀλλὰ καὶ ὅλοι μας τὸ ἐπιδιώκουμε — ἀνάμεσα σὲ ἄλλα μας ἐλαττώματα — εἶναι κι' αὐτὸ μιὰ ὄψη τοῦ ἑαυτοῦ μας, εἶναι μιὰ χαρακτηριστικὴ ἐκδήλωση τοῦ κοινοῦ ἑλληνικοῦ βίου μας. Αὐτὸ δείχνει, πὼς δὲ φταίει κανεὶς ἄλλος μεμονωμένα καὶ συγκεκριμένα γιὰ τὰ πολιτικά μας ἤθη, παρὰ τὸ σύνολο, ὅλοι μας, γιατὶ ὅλοι μας στερούμεθα περισσότερο ἢ λιγώτερο ἀγωγῆς, ἀφοῦ ἡ πολιτικὴ στὴν οὐσία της— ἂς τὸ ἐπαναλάβουμε — εἶναι παιδαγωγία στὴν πλατιά της ἔννοια, εἶναι παιδεία.

ΚΑΙ Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΑΣ;

Ἡ παιδεία μας, περιχαρακωμένη στὸ στενό της πνεῦμα, στὶς λέξεις, δὲν πρόσεξε ποτὲ τὴν οὐσία. Τί ὠφέλησε ἡ δῆθεν διδασκαλία τοῦ «Ἐπιταφίου» τοῦ Θουκυδίδη; Ποιὸς ὠφελήθηκε ἀπὸ τὰ θεσπέσια τῆς δημοκρατίας ἰδανικά; Πῶς νὰ ὠφεληθῆ ὁ νεοέλληνας, αὐτός, ποὺ ἕνα μόνο γνωρίζει: τὸν ἀτομισμό του, τὴ διεκδίκηση τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος κατὰ τὸν πιὸ ἀδιάντροπο τρόπο, τὴν ἱκανοποίηση τοῦ πολιτικοῦ πάθους του καὶ ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ἀντιδημοκρατικὰ καὶ τὴ ρουσφετολογία; Ὅλα τὰ ἄλλα μπρὸς στὸ στενὸ ἀτομικό του συμφέρον χάνονται, ὅπως τὰ ποτάμια μέσα στὴ θάλασσα. Ἔτσι μᾶς μένει μόνο ἡ κομπορρημοσύνη, πὼς στὴ χώρα μας γεννήθηκε ἡ Δημοκρατία.

Γεννήθηκε βέβαια στὴ χώρα μας πρὸ εἴκοσι πέντε περίπου αἰώνων, ἀλλὰ ἐμεῖς οἱ νεοέλληνες δὲν ἔχομε τόση σχέση δυστυχῶς μαζί της, ὅση νομίζομε. Αὐτὸ τὸ μαρτυρεῖ ἡ καθημερινὴ συμπεριφορά μας καὶ ἡ ἀνατροφή μας μὲ θεσμούς, νόμους, ρουσφέτια καὶ ἀνθρώπους. Ὁ ἔντονος ὑποκειμενισμός μας δὲ μᾶς ἀφήνει ν' ἀντικρύσουμε ὅ,τι γίνεται κατὰ ἀντικειμενικὸ τρόπο. Εἴμαστε ἐξαιρετικὰ ὑποκειμενικοὶ τόσο ποὺ κάθε ἀντικειμενικὴ ἀντίληψη ὁ ὑποκειμενισμός μας τὴν κάνει ἂν ὄχι ἀδύνατη, πάντως πολὺ δύσκολη. Ἔτσι παρασυρόμαστε στὴν ὑπερεκτίμηση τῆς ἀξίας μας καὶ στὴν ἔντονη ὑποτίμηση τῆς ξένης, πρᾶγμα ποὺ μᾶς ρίχνει ἀπὸ τὴν αὐτοπεποίθηση στὴν αὐταπάτη.

Θὰ πρέπει ν' ἀλλάξουμε νοοτροπία, νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὴν ὁμίχλη τῶν λέξεων καὶ νὰ ἰδοῦμε τὸν ἑαυτό μας τέτοιον ποὺ πραγματικὰ εἶναι. Πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε καὶ νὰ μὴ μᾶς κακοφαίνεται, οὔτε νὰ ψευτοπληγώνεται ἡ ἐθνική μας φιλοτιμία, ὅτι οἱ αἰτίες τοῦ κακοῦ δὲν βρίσκονται ἔξω ἀπὸ μᾶς. Δὲ φταῖνε οἱ «περιστάσεις», οἱ «καιροί», τὸ «πνεῦμα τῆς ἐποχῆς» ἢ τάχατες φτώχεια κλπ. Τὸ κακὸ βρίσκεται μέσα μας. Μήπως τὸ κύτταρό μας χάλασε σὲ βαθμὸ ἀνεπανόρθωτο; Συνηθίσαμε ν' ἀκοῦμε στοὺς πανηγυρικοὺς λόγους τῶν ἐθνικῶν ἑορτῶν γιὰ τὶς «ἀρετές» μας τόσο μεγαλόστομα, τόσο πομπώδικα, τόσο ὑπερβολικὰ τονισμένες, ποὺ σιγὰ σιγὰ πιστεύουμε σ' αὐτὲς τὶς ἀνύπαρκτες ἀρετές μας, στὸ χρῶμα καὶ στὸ ὕψος ποὺ τοὺς δίνομε. Ἡ ταλαίπωρη παιδεία μας δὲν κάνει κι' αὐτὴ τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ τονίζῃ, πὼς εἴμαστε ὁ «περιούσιος λαός» τὴ στιγμή, ποὺ μᾶς πνίγουν τόσα ἐλαττώματα. Κρυβόμαστε πίσω ἀπὸ τὸ δάχτυλό μας. «χωρὶς αἰδῶ, χωρὶς λύπη, χωρὶς περίσκεψη». Ἡ παιδεία μας ὑπερεκτιμᾶ τὴ νοημοσύνη μὲ τὴν κοινὴ ἀντίληψη τῆς ἐξυπνάδας, τοῦ «ἀτσιδισμοῦ», τόσο, ὥστε νὰ ἀντισταθμίζῃ παραβάσεις ἠθικῆς ὑφῆς. Κι' ἂν καμμιὰ φορὰ ἀγανακτοῦμε, δὲν ἀγανακτοῦμε γιὰ τὴν ἠθικὴ παράβαση ἠθικῆς ὑφῆς. Κι' ἂν τόσο κουτὸς ὁ παραβάτης, ὥστε ν' ἀνακαλυφθῆ, νὰ πιαστῆ. Ἀγανακτοῦμε, γιατὶ δὲν ἔδειξε «καπατσοσύνη» καὶ ραφιναρισμένο «ἀτσιδισμό». Τὸ ἦθος, τὸ ἠθικὸ φρόνημα ἀντιμάχεται κάθε ἐνέργεια, ποὺ ἔχει μέσα της τὸ συμφέρον, τὴν ἰδιοτέλεια τὸ ρουσφέτι. Ὅπου κυριαρχεῖ ἡ τυπολατρεία, ὁ φαρισαϊσμός, ἡ ὑποκρισία, τὸ ψέμα, ἡ σοφιστεία, ἡ ἀδικία, ἐκεῖ τὸ ἦθος ἀφανίζεται. Ὅλα αὐτὰ φαίνεται νὰ φυγάδευσαν αὐτὸ ποὺ λέμε ἦθος καὶ ἠθικὸ φρόνημα, γιατί ἀλλιῶς δὲ θὰ συναντούσαμε σὲ ἕναν ὁλόκληρο λαὸ νὰ ἔχῃ στὸ στόμα του τὸν ἔπαινο γιὰ κεῖνον, ποὺ τὰ καταφέρνει παντοῦ νὰ ἀποφεύγῃ τὶς ὑποχρεώσεις του. Χαιρόμαστε τὸν «ἔξυπνο», δηλαδὴ τὸν «καταφερτζῆ», μιὰ λέξη, ποὺ ἀπὸ ἔννοια ντροπῆς κατάντησε, δυστυχῶς, ἔπαινος στὸ στόμα τῶν πολλῶν. Ἔχουν καὶ οἱ λέξεις τὴν ἱστορία τους καὶ ἡ ἑκάστοτε σημασία τους δείχνει τὴν ἠθικὴ στάθμη τῆς κοινωνίας. Τὸ φαινόμενο εἶναι ἀποκαρδιωτικὸ καὶ πιάνει ὅλα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας μας κι' ὅλους τοὺς κλάδους.

«Στὸν τόπο μας, παιδί μου» λέγει ὁ πατέρας στὸ γιό του, «κοίτα γύρω σου καὶ πρόσεξε ποιὸς πάει μπροστά, ποιὸς προκόβει ὁ ἀναιδής, ὁ θρασύς, ὁ φαῦλος, ὁ καταφερτζῆς, ὁ καπάτσος, ὁ «ἀτσίδας». Ἄφησε τὸ ἦθος, τὸ δίκαιο καὶ τοὺς νόμους. Ὅλα αὐτὰ εἶναι γιὰ τοὺς ἀδύνατους, τοὺς ἄτυχους, τοὺς ἀγαθοῦληδες. Ἐσὺ νὰ φανῆς «ἔθυπνος στὴ ζωή». Καὶ ἐννοεῖ τὴν ἐξυπνάδα τῆς «κατεργαριᾶς», τῆς «σοφιστείας» τὸν «ἀτσιδισμὸ» καὶ τὴν «ἐπιτηδειότητα» δηλαδὴ τὴν «ἠθικὴ εὐλυγισία». Κι' ὄχι μόνο τὸ σπίτι, ἀλλὰ καὶ τὸ σχολεῖο καμαρώνει κι' αὐτὸ καὶ ἐπαινεῖ τὴν «τετραπερατοσύνη» καὶ τὴν ἐξυπνάδα, τὶς «κατεργαριές», τὴν «πονηριά». Μὲ τέτοια περιρρέουσα τὴν κοινωνία μας ἀτμόσφαιρα, πῶς νὰ μὴν εἶναι τὸ ρουσφέτι ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαῖα μέσα ἐπιτυχίας καὶ πῶς νὰ μὴν καλλιεργῆται ἐντατικά;

Μὲ ὅσα ἀνάφερα σχετικὰ μὲ τὸ ρουσφέτι καὶ μὲ μερικὰ συμπαραμαρτοῦντα σ' αὐτό, δὲ δίνω συμβουλὲς σὲ κανέναν κι' οὔτε πρωτόφαντα πράγματα εἶναι αὐτά, οὔτε κάνω ἀνακαλύψεις. Χιλιοειπωμένα, θὰ πῇ ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος ἢ ὁ κάποιος, ποὺ θὰ περιμένῃ νὰ κατεβάσῃς τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα καὶ μὲ κάποια μαγικὴ δύναμη ν' ἀλλάξῃς τὰ πράγματα, σὰ νὰ πρόκειται ν' ἀλλάξουν αὐτὰ ὄχι ἀπὸ μέσα μας, παρὰ ἀπ' ἔξω. Ὡστόσο ὁ Πλάτων δὲν εἶχε τὴν ἴδια γνώμη μὲ τοὺς πολλούς, ποὺ περιμένουν τὶς μαγικὲς δυνάμεις γιὰ ν' ἀλλάξουμε καὶ δὲν ἔπαυε νὰ λέῃ, πὼς τὸ σωστὸ καὶ ἡ ἀλήθεια πρέπει νὰ λέγωνται τόσο, ποὺ κανένας νὰ μὴν κουράζεται νὰ τὰ ἐπαναλαμβάνῃ. Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ εἶναι μιὰ ἀδίστακτη αὐτοκριτική μας, ὥσπου ν' ἀμᾶς γίνῃ συνείδηση ἡ κατάστασή μας ὥσπου νὰ μᾶς γίνῃ συνήδυμο». Εἶναι καιρὸς νὰ παύσουμε νὰ κολακεύουμε τὶς ἀδυναμίες μας, νὰ παύσουμε νὰ καμαρώνουμε γι' αὐτές. Πρέπει νὰ τὶς γνωρίσουμε ὡς λαός. Πρέπει νὰ θελήσουμε νὰ σωθοῦμε, ν' ἀγαπήσουμε τὴν ἀλήθεια ἔμπρακτα κι' ὄχι θεωρητικά. Οἱ δημοκρατίες δὲ στερεώνονται οὔτε ζοῦν μὲ «καπατσοσύνες», «ἀτσιδισμούς», «καταφερτζῆδες», «ρουσφετολόγους», ἐπιτήδειους», «ὠμοὺς ἀτομικιστές», «τετραπέρατους στὶς κομπίνες», μὲ ρητορισμούς, σοφιστεῖες, πονηριές, δημαγωγίες, ἐγωλατρεῖες, ὑποκρισίες καὶ μάσκες δημοκρατίας, συμφεροντολάτρες, κόλακες καὶ λοιπὰ παρόμοια.

Ἡ πολιτικὴ — καὶ πολιτικὴ ἀσκοῦμε ὅλοι μας— κάθε μέρα πολίτες καὶ πολιτευόμενοι, πολιτικὴ μὲ τὴ σωστή της σημασία εἶναι, ἐπαναλαμβάνουμε, πνευματικὸ λειτούργημα. Εἶναι Παιδαγωγία, Παιδεία, εἶναι ἦθος, ἠθικὸ φρόνημα, ἠθική, εἶναι πρόβλημα ἀγωγῆς, ποὺ δυστυχῶς μᾶς λείπει.

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ Δ' Μέρος.

ΒΡΑΖΙΛΙΑ: Πλουσία χώρα μὲ φτωχὸ πληθυσμὸ

Ἕνα οἰκονομικὸ «θαῦμα» ἐξατμίζεται

ΤΡΙΖΟΥΝ ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

ΣΑΟ ΠΑΟΛΟ (Ἰδ. Ὑπηρ.). Τὸ δικτατορικὸ καθεστὼς ἔχει φέρει σὲ πολὺ δύσκολη θέση τοὺς πρώτους, καὶ πιστότερους ὡς τώρα συμμάχους του: τοὺς Βραζιλιανοὺς ἐπιχειρηματικοὺς κύκλους καὶ τὶς ἀμερικανικὲς τράπεζες.

Ἡ χώρα αὐτή, ποὺ οἱ στρατηγοί της φιλοδόξησαν νὰ τὴν κάνουν κάτι μεταξὺ Πρωσίας καὶ Ρούρ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, βρίσκεται σήμερα στὰ πρόθυρα τῆς οἰκονομικῆς χρεωκοπίας. Δηλαδή, στὴ φυσικὴ κατάληξη τῶν δικτατορικῶν καθεστώτων, ὅταν τελειώσῃ ἡ περίοδος τῆς «μεθυσμένης οἰκονομίας» καὶ βρεθοῦν μέσα στὴ σκληρὴ πραγματικότητα τοῦ ἀλόγιστα αὐξημένου δημοσίου χρέους καὶ τοῦ καλπάζοντος πληθωρισμοῦ, ποὺ κανένα πάγωμα τῶν μισθῶν καὶ καμμιὰ ἀστυνόμευση τῶν τιμῶν δὲν μπορεῖ πλέον νὰ συγκαλύψῃ.

Γιὰ ἀρκετὰ χρόνια ἡ Βραζιλία τῶν στρατηγῶν, προβαλλόταν ὡς παράδειγμα καὶ πρότυπο «ἀναπτύξεως». Ἐπενδύσεις, εἰσέρρεαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἰαπωνία, οἱ ἀμερικανικὲς Τράπεζες παρεῖχαν εὐχαρίστως δάνεια. Βραζιλιανοὶ καὶ ξένοι ἐπιχειρηματίες ἔσπευδαν νὰ ἐξασφαλίσουν ἐκτάσεις γῆς στὴ νέα γῆ τῆς ἐπαγγελίας, τὴν περιοχὴ τοῦ Ἀμαζονίου. Μπουλντόζες βάλθηκαν νὰ ξερριζώσουν τὰ παρθένα δάση της, τὸ μεγαλύτερο φυσικὸ ἐργοστάσιο παραγωγῆς ὀξυγόνου τοῦ πλανήτη μας, γιὰ νὰ παραδοθοῦν στὴν ἐκμετάλλευση τὰ ἀμύθητα πλούτη τῶν πρώτων ὑλῶν, ποὺ φαίνεται πὼς κλείνει μέσα της ἡ περιοχὴ αὐτή. Τὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα ἀνέβαινε μαζὶ μὲ τὴ βιομηχανικὴ μόλυνση, οἱ στρατηγοὶ δὲ φοβοῦνται τὴ μόλυνση τοῦ περιβάλλοντος. Ἀντίθετα, σύνθημά τους γιὰ τὴν προσέλκυση ξένων κεφαλαίων ἦταν: «Μεταφέρετε σ' ἐμᾶς τὴ μόλυνσή σας».

Γενικά, ὅλα πήγαιναν καλὰ στὴ Βραζιλία, καὶ ὅλοι ἦταν πολὺ εὐχαριστημένοι. Καὶ οἱ στρατηγοί, ποὺ ἔδιναν τὸ οἰκονομικὸ καὶ πολιτικὸ «μοντέλλο» στὴ Λατινικὴ Ἀμερική. Καὶ οἱ Βραζιλιανοὶ ἐπιχειρηματίες ποὺ ἐξασφάλιζαν κρατικὲς πιστώσεις καὶ ἔλλειψη ἐργατικῶν διεκδικήσεων καὶ συνδικάτων. Καὶ οἱ ἀμερικανικὲς Τράπεζες, ποὺ παρεῖχαν δάνεια καὶ δέσμευαν γιὰ πολλὰ χρόνια τὴν οἰκονομία τῆς χώρας. Καὶ οἱ πολυεθνικὲς ἑταιρίες, ποὺ μποροῦσαν νὰ ἐπενδύουν κεφάλαια καὶ νὰ μεταφέρουν στὴ Βραζιλία μερικὲς ἀπὸ τὶς μολύνουσες βιομηχανίες τους. Τὸ «οἰκονομικὸ θαῦμα» τῆς Βραζιλίας, ἐπαναλαμβανόταν στὰ διεθνῆ μέσα ἐνημερώσεως ὅσο καὶ ἕνα ἐπιτυχημένο διαφημιστικὸ σλόγκαν

ΑΝΗΣΥΧΟΥΝ ΖΩΗΡΑ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ σήματα κινδύνου ἦρθαν ἀπὸ τὸ μέτωπο τῶν τιμῶν. Αὔξηση 50% σχεδὸν σημείωσε ὁ πληθωρισμὸς μέσα στὸ 1976, ἐνῶ τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἄρχισε νὰ γίνεται δυσβάστακτο, ἀπαιτοῦσε ὅλο καὶ νέα δάνεια γιὰ τὴν κάλυψή του καὶ ἔρριχνε ἔτσι τὴν οἰκονομία τῆς χώρας στὸν πιὸ ἐπικίνδυνο φαῦλο κύκλο. Ἀλλὰ ἐντυπωσιαστικότερο ἦταν τὸ σῆμα κινδύνου ποὺ ἦρθε ἀπὸ τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες.

Ὁ γερουσιαστής, Φράνκ Τσέρτς, πρόεδρος τῆς γερουσιαστικῆς ὑποεπιτροπῆς γιὰ τὶς πολυεθνικὲς ἑταιρίες, διατύπωσε τὶς ἀνησυχίες του γιὰ τὴν ἀδυναμία τῆς βραζιλιανῆς κυβερνήσεως νὰ ἀνταποκριθῆ στὶς ὑποχρεώσεις της καὶ εἰσηγήθηκε τὴν ἔγκριση ἀπὸ τὸ Κογκρέσσο εἰδικῆς βοήθειας πρὸς τὶς χῶρες ἐκεῖνες, ὅπως ἡ Βραζιλία ποὺ ἀντιμετωπίζουν δυσχέρειες στὴν ἐξυπηρέτηση τῶν χρεῶν τους, κι' ἔτσι θέτουν σὲ κίνδυνο τὴ ρευστότητα τῶν ἀμερικανικῶν Τραπεζῶν ποὺ ἔχουν ἐκχωρήσει δάνεια.

Οἱ ἀνησυχίες τοῦ Ἀμερικανοῦ γερουσιαστῆ ἐκφράζουν τὸ φόβο τῶν ἀμερικανικῶν Τραπεζῶν, ὅτι χῶρες ὅπως ἡ Βραζιλία μποροῦν, ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη, νὰ κηρύξουν χρεωκοπία, πρᾶγμα ποὺ θὰ φέρῃ σὲ πολὺ δύσκολη θέση τὶς πιστώτριες Τράπεζες. Κι' ἔτσι καλεῖται ὁ Ἀμερικανὸς φορολογούμενος νὰ σώσῃ τὶς τραπεζιτικὲς ἐπιχειρήσεις τῆς χώρας του ποὺ θεώρησαν ὡς ἐπαρκῆ ἐγγύηση γιὰ τὴν παροχὴ δανείων τὴν ἐξάρτηση τῶν βραζιλιανῶν στρατηγῶν ἀπὸ τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες.

Τὸ παιχνίδι εἶναι γνωστό: Οἱ Τράπεζες τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν παρέχουν μὲ ἀρκετὴ εὐκολία πιστώσεις στὶς χῶρες μὲ τὰ «ἐλεγχόμενα» καθεστῶτα, ξέροντας πολὺ καλὰ πὼς ὅσο πιὸ χρεωμένη εἶναι ἡ οἰκονομία μιᾶς ἀναπτυσσόμενης χώρας τόσο καὶ πιὸ μακρόχρονη θὰ εἶναι ἡ ἐξάρτησή της ἀπὸ τὶς πιστώτριες χῶρες. Ὅταν ὅμως, τὰ ἐλλείμματα τῶν ἰσοζυγίων της ξεπεράσουν κάποια «λογικὰ» ὅριο ὅταν ἡ ὀφειλέτις χώρα δὲν ἔχει πιὰ τὶς δυνατότητες νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ ἐξωτερικό της χρέος κι' ἔτσι χάνει καὶ τὴ δυνατότητα ἐξευρέσεως νέων δανείων, δὲν ὑπάρχουν παρὰ δύο ἐνδεχόμενα. Νὰ κηρύξῃ χρεωστάσιο, ὁπότε αὐτὴ μὲν ἀνακουφίζει τὴν οἰκονομία της, ἀλλὰ διατρέχουν σοβαροὺς κινδύνους οἱ Τράπεζες, ποὺ ἔδωσαν τὰ δάνεια. Ἢ νὰ παρέμβουν οἱ κυβερνήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων χωρῶν καὶ νὰ προσφέρουν εἰδικὴ οἰκονομικὴ βοήθεια, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους. Λύση, ἀρκετὰ συμφέρουσα στὶς πιστώτριες χῶρες, ἀφοῦ τοὺς δίνει τὴ δυνατότητα νὰ διατηρήσουν γιὰ μακρὸ χρονικὸ διάστημα τὸν ἔλεγχο τῆς οἰκονομίας τῆς ὀφειλέτριας χώρας.

Ὑπάρχει πάντα καὶ ἕνα τρίτο ἐνδεχόμενο: Νὰ καταρρεύσῃ ἡ κυβέρνηση ποὺ ὁδήγησε τὴν οἰκονομία τῆς χώρας στὴ χρεωκοπία. Πρᾶγμα ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνο ὅταν πρόκειται γιὰ δικτατορίες καὶ μάλιστα τόσο στυγνές, ὅσο εἶναι ἡ βραζιλιανή. Ἡ συμπυκνωμένη ἀγανάκτηση τοῦ πληθυσμοῦ μπορεῖ νὰ ξεσπάσῃ βίαια, νὰ ἀναλάβουν τὴν ἐξουσία δυνάμεις ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ προχωρήσουν σὲ ἐθνικοποιήσεις χωρὶς ἀποζημιώσεις καὶ γενικά, νὰ ἀλλάξουν τὶς δομὲς τῆς οἰκονομίας ἔτσι ποὺ νὰ συμφέρῃ μὲν στὴ χώρα τους, ὄχι, ὅμως καὶ στοὺς πιστωτές της. Οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ποὺ συνέβαλαν ἐπὶ Νίξον στὴν ἐγκαθίδρυση τόσων ἐλεγχομένων δικτατορικῶν καθεστώτων, ἀντιμετωπίζουν σήμερα τὸ πρόβλημα τῆς ὁμαλῆς διαδοχῆς αὐτῶν τῶν καθεστώτων.

ΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟΝ ΛΕΥΚΟ ΟΙΚΟ

ΑΛΛΑ εἶναι πολὺ ἀμφίβολο ὅτι ἕνας σκληρὸς στρατηγός, θὰ μπορέσῃ νὰ σώσῃ τὴ Βραζιλία ἀπὸ τὸ σημερινὸ οἰκονομικὸ κατρακύλισμα, μὲ τὸ ὁποῖο τερματίζεται ὁ μῦθος τοῦ οἰκονομικοῦ θαύματος. Καθὼς οἱ πιστώτριες χῶρες πιέζονται νὰ βροῦνε τρόπους βοήθειας πρὸς τὴ βραζιλιανὴ οἰκονομία, ἡ χώρα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ μιὰ κυβέρνηση ἱκανὴ νὰ ἐμφανισθῆ στὸ ἐξωτερικό, νὰ διαπραγματευθῆ, ἀκόμη καὶ νὰ ἐπιτύχῃ ἀναθεώρηση τῶν ὅρων τοῦ ἐξωτερικοῦ της χρέους. Ὅλα αὐτὰ θὰ εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ἐπιτευχθοῦν ἀπὸ ἕνα νέο πρόεδρο, ποὺ θὰ ἐκπροσωπῆ ἁπλῶς μιὰ ὑποτροπὴ τῆς δικτατορίας.

Τὶς ἐξελίξεις πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση δυσχεραίνει καὶ ἡ ἀλλαγὴ ποὺ συντελεῖται στὸν Λευκὸ Οἶκο. Ὁ Τζίμμυ Κάρτερ, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἀκολουθήσῃ, ἀκόμη καὶ στὴ Λατινικὴ Ἀμερική, πολιτικὴ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ εὐνοῇ τὰ δικτατορικὰ καθεστῶτα. Ἕνα μίνιμουμ φιλελευθεροποιήσεως, θὰ εἶναι ἀπαραίτητο στὴ Βραζιλία, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ διαπραγματευθῆ μὲ τὶς ἀμερικανικὲς Τράπεζες, πρὸς τὶς ὁποῖες ὀφείλει περίπου 10.5 δισεκατομμύρια δολλάρια, τὸ 43% τοῦ ἐξωτερικοῦ της χρέους καὶ οἱ ὁποῖες ἀπειλοῦν νὰ διακόψουν τελείως τὴν παροχὴ δανείων πρὸς τὴν Βραζιλία.

Ἐδῶ καὶ δύο μόλις μῆνες ἐκπρόσωπος τῆς Μόργκαν Γκάραντυ ἐπέκρινε ἀνοικτὰ τοὺς Βραζιλιανοὺς ἁρμοδίους γιὰ τὴν ἀδυναμία τους νὰ βελτιώσουν τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν τῆς χώρας. «Ἡ διάθεσή μας νὰ παράσχουμε δάνεια στὸ μέλλον θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὴ διάθεση γιὰ τὴ λήψη ἀποτελεσματικῶν μέτρων ποὺ θὰ δείξουν οἱ ὀφειλέτες μας καὶ τοὺς ἔχουμε προειδοποιήσει γι' αὐτό», δήλωσε ἐκπρόσωπος τῆς Μόργκαν. Ἡ προειδοποίηση δὲν ἀφορᾶ μόνο τὴ Βραζιλία, ἀλλὰ ὅλες τὶς «λιγότερο ἀνεπτυγμένες χῶρες» ποὺ θέλησαν νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὴν γενναιοδωρία μὲ τὴν ὁποία οἱ Ἰδιωτικὲς Τράπεζες τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν καὶ ἰδιαίτερα τῶν ΗΠΑ προσφέρονταν νὰ τὶς χρηματοδοτήσουν τὰ τρία τελευταῖα χρόνια.

Ἡ προθυμία αὐτὴ ὀφειλόταν βεβαίως στὰ πετροδολλάρια ποὺ εἰσέρρεαν ἀπὸ τὶς χῶρες τῆς ΟΠΕΚ στὶς Τράπεζες τῆς δύσεως. Τοποθετώντας τα μὲ ἐπωφελεῖς ὅρους στὶς χῶρες τοῦ τρίτου κόσμου, οἱ Τράπεζες πραγματοποιοῦσαν τεράστια κέρδη καὶ οἱ χῶρες ποὺ λάβαιναν τὰ δάνεια μποροῦσαν νὰ προχωρήσουν σὲ φιλόδοξα ἀναπτυξιακὰ σχέδια, χωρὶς νὰ σκέπτωνται ἐπαρκῶς τὸ μέλλον. Ἔτσι, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλη, οἱ χῶρες ποὺ εἶχαν «ἐπωφεληθῆ» ἀπὸ τὶς εὐκολίες ποὺ τοὺς παρεῖχε ἡ διεθνὴς χρηματαγορά, σπεύδουν τώρα νὰ ζητήσουν ἔκτακτη βοήθεια γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν στὶς ὑποχρεώσεις τους. Πιθανότατα θὰ τὴ λάβουν αὐτὴ τὴ βοήθεια ἀλλὰ οἱ οἰκονομία τους καὶ οἱ ἐσωτερικὲς πολιτικὲς τους ἐξελίξεις θὰ ἐξαρτῶνται πλέον στὸ μέγιστο βαθμὸ ἀπὸ τὶς θελήσεις καὶ τὰ συμφέροντα τῶν μεγάλων τραπεζιτικῶν κυκλωμάτων.

Ἡ Βραζιλία, μὲ τοὺς τεράστιους οὐρανοξύστες της καὶ τοὺς ἀπέραντους τενεκεδομαχαλάδες της, μὲ ἰλιγγιῶδες χάσμα ἀνάμεσα στὸν πλοῦτο καὶ τὴ φτώχεια της, πέφτει σ' αὐτὴ τὴν κατηγορία. Τὰ μέτρα λιτότητος ποὺ προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλῃ ἡ κυβέρνησή της, περιλαμβάνουν τὴν ἀκόμη μεγαλύτερη συμπίεση τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων, τὴ μείωση τῶν εἰσαγωγῶν, τὴν ἐπιβολὴ δελτίου στὴν κατανάλωση βενζίνης καὶ ἄλλα παρόμοια, τὰ ὁποῖα δὲν πρόκειται νὰ ἀποδώσουν. Γιὰ τὸν ἁπλούστατο λόγο ὅτι ἡ συμπίεση μισθῶν σὲ μία χώρα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὀξύτατο πρόβλημα φτώχειας καὶ ἀνεργίας δὲν θὰ ἐπιφέρῃ παρὰ τὸν περαιτέρω μαρασμὸ τῆς οἰκονομίας, ἐνῶ ἡ μείωση τῶν εἰσαγωγῶν, ποὺ στρέφεται «ἐναντίον» τῶν ὑψηλῶν εἰσοδημάτων, δὲν πρόκειται νὰ ἀποφέρῃ τίποτε οὐσιαστικὸ στὸ δημόσιο ταμεῖο.

Κρίσιμη περίοδο διέρχεται τὸ ΝΑΤΟ

Διαφωνίες τῶν μελῶν του

ΒΡΥΞΕΛΛΑΙ. Οἱ σύμμαχοι τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. θεωροῦν ὅτι οἱ ἐπερχόμενοι μῆνες θὰ εἶναι ἐκ τῶν κρισιμωτέρων εἰς τὴν 27ετῆ ἱστορίαν τῆς Συμμαχίας. Αἱ ἀνησυχίαι των εἶναι τρεῖς: 1) Ἡ αὔξησις τῆς Σοβιετικῆς δυνάμεως εἰς πυρηνικὰ καὶ συμβατικὰ ὅπλα παρέχει εἰς τὸ Κρεμλῖνον μαχητικὴν ἱκανότητα κατὰ πολὺ μεγαλυτέραν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν χρειάζεται διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτὴν καὶ τοὺς «δορυφόρους» της εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην. 2) Αἱ ἀναφυεῖσαι οἰκονομικαὶ καὶ πολιτικαὶ δυσχέρειαι εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ΝΑΤΟ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξασθενήσουν σημαντικῶς τὴν πολιτικήν του ἰσχύν. 3) Ἡ ἀβεβαιότης διὰ τὸν ρόλον, τὸν ὁποῖον προτίθεται νὰ διαδραματίσῃ ἡ Ἀμερικὴ ἐπὶ προεδρίας Κάρτερ δημιουργεῖ σύγχυσιν καὶ ἀμφιβολίαν μεταξὺ τῶν Συμμάχων.

Εἰς τὰς Βρυξέλλας, οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ΝΑΤΟ δὲν γνωρίζουν τί ἀκριβῶς θὰ πρέπει νὰ ἀναμένουν ἀπὸ τὸν Τζίμμυ Κάρτερ καὶ τοὺς συνεργάτας του, δὲν δύνανται δὲ νὰ ἐξηγήσουν πῶς θὰ συμβιβάσῃ τὴν ἐξαγγελθεῖσαν μείωσιν τοῦ Ἀμερικανικοῦ προϋπολογισμοῦ Ἀμύνης μὲ τὴν «ὑποστήριξιν καὶ ἐνίσχυσιν» τοῦ ΝΑΤΟ, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη.

Ἰδιαιτέραν, ὅμως, ἀνησυχίαν προκαλεῖ εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ ΝΑΤΟ, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἀνωτάτου διοικητοῦ του εἰς τὴν Εὐρώπην, στρατηγοῦ Ἀλεξάντερ Χέηγκ, ἡ συνεχιζομένη ἀνάπτυξις τῆς Σοβιετικῆς στρατιωτικῆς ἰσχύος. Νέαι πληροφορίαι τῶν ὑπηρεσιῶν κατασκοπείας ἀποκαλύπτουν ὅτι οἱ Ρῶσοι, μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἰσότητα μὲ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ἀποβλέπουν ἤδη εἰς τὴν στρατηγικὴν ὑπεροπλίαν. Ἐν τούτοις ἀνώτατα στελέχη τοῦ ΝΑΤΟ ἀποκλείουν τὸ ἐνδεχόμενον ἐπιθέσεως τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην. Εἷς ἐξ αὐτῶν λέγει:

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΚΡΕΜΛΙΝΟΥ

«Δὲν πρόκειται νὰ συμβῇ ὁ κλασσικὸς τύπος τῆς ἐπιθέσεως, οὔτε κεραυνοβόλος ἐπίθεσις ἀκόμη καὶ ἂν οἱ Ρῶσσοι εἶναι βέβαιοι ὅτι θὰ ἐπικρατήσουν. Σκοπός των εἶναι ἡ κυριαρχία, χρησιμοποιοῦν δὲ ὡς ὅπλον τὸν ἐκφοβισμόν.

Ἐν τούτοις, ἀνώτατα στελέχη τοῦ ΝΑΤΟ ὑπογραμμίζουν ὅτι ἡ Συμμαχία εἶναι δυνατὸν νὰ παραλύσῃ ἐὰν οἱ ἀρχηγοί της ἐξακολουθήσουν, λόγῳ οἰκονομικῶν δυσχερειῶν νὰ μειώνουν τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας ἐνῶ ἡ Σοβιετικὴ στρατιωτικὴ ἰσχὺς αὐξάνεται.

Ἤδη, λέγουν, ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωσις αὐξάνει τὰς δυνάμεις της εἰς τὰς προσβάσεις τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης, εἰς βαθμὸν ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν πετρελαιοπηγῶν τῆς Βορείου Θαλάσσης τὰς ὁποίας ἐκμεταλλεύονται ἀπὸ κοινοῦ ἡ Βρεταννία καὶ ἡ Νορβηγία. Ἀκόμη περισσότερον ἐπικίνδυνη εἶναι, λέγουν ἡ κατάστασις εἰς τὰ νότια σύνορα τῆς Συμμαχίας, ἰδίως λόγῳ τῆς διενέξεως μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος καὶ τῆς δυσαρεσκείας των ἔναντι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Μία ἑτέρα προοπτική, ἥτις βασανίζει τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. εἶναι ἡ πιθανότης Σοβιετικῆς παρεμβάσεως εἰς τὴν Νοτιοσλαβίαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τίτο, ὅστις ἀπέσπασε τὴν χώραν του πρὸ 30ετίας ἐκ τοῦ Σοβιετικοῦ συνασπισμοῦ. Οἱ ἀρχηγοὶ δὲν ἀποκλείουν ἀκόμη καὶ στρατιωτικὴν ἐπέμβασιν.

Η ΕΙΣΔΟΧΗ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Ἕτερα προβλήματα τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. ἀφοροῦν εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἰσχύος τοῦ Κ.Κ. εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν ἐνδεχομένην συμμετοχὴν τῶν κομμουνιστῶν εἰς τὴν κυβέρνησιν.

Ἀναλόγους ἀνησυχίας προξενοῦν αἱ διαφωνίαι, ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ ΝΑΤΟ, διὰ τὴν ἔνταξιν, εἰς τὴν Συμμαχίαν, τῆς Ἱσπανίας. Στρατιωτικοὶ εἰς τὰς Βρυξέλλας ἐπιμένουν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης ἐντάξεώς της εἰς τὴν Συμμαχίαν διὰ τὰς πολυτίμους ναυτικὰς καὶ ἀεροπορικὰς της βάσεις. Πολιτικὰ ὅμως στελέχη διαμφισβητοῦν τὴν προθυμίαν τῆς Ἱσπανίας νὰ ἐνταχθῆ εἰς τὴν Συμμαχίαν. Πιστεύουν, ὅτι αἱ διμερεῖς συμφωνίαι τῆς Μαδρίτης μετὰ τῆς Οὐάσιγκτων παρέχουν εἰς τὴν Ἱσπανίαν τόσην ἀσφάλειαν ὥστε ἡ χώρα νὰ μὴ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ ἀναλάβῃ περαιτέρω ὑποχρεώσεις μὲ τὴν ἔνταξίν της εἰς τὴν Συμμαχίαν.

Εἰς τὴν βάσιν ὅλων αὐτῶν τῶν ἀνησυχιῶν εὑρίσκεται ἡ βαθυτάτη ὑποψία διὰ τοὺς Σοβιετικοὺς ἑλιγμοὺς πρὸς κατάληψιν στρατηγικῶν θέσεων ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ὑφέσεως. Οἱ στρατιωτικοὶ τοῦ ΝΑΤΟ ὑπογραμμίζουν τὴν ἀνάγκην μιᾶς σκληρύνσεως τῆς στάσεως τῆς Συμμαχίας καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἐξ Ἀνατολῶν κινδύνου.

Ἐγκαταλείπουν τὰ σπίτια τους πολλὰ παιδιὰ στὴν Ἀμερική

ΛΟΓΩ ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. Μεγάλος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν νεαρῶν Ἀμερικανῶν, οἱ ὁποῖοι φεύγουν ἀπὸ τὰς οἰκίας των διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν ἐπεκτεινομένην φοβερὰν ἐπιδημίαν τῶν δύο φοβερῶν ἐγκλημάτων τῆς αἱμομιξίας καὶ τῆς κακομεταχειρίσεως, ἀποκαλύπτει μία εἰδικὴ ἔρευνα. Ἀναφέρεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν τὰ ὁποῖα ἐγκαταλείπουν τὴν πατρικὴν οἰκίαν ἔχει κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν διπλασιασθῆ (δύο ἑκατομμύρια) κατὰ δὲ τὰς ἐνδείξεις, θὰ αὐξηθῆ ἔτι περισσότερον κατὰ τὸ τρέχον ἔτος. Ἕτεροι λόγοι φυγῆς των, σήμερον, εἶναι ὁ ἀλκοολισμὸς καὶ ἡ τοξικομανία τῶν γονέων.

Ἡ αὔξησις τῶν κρουσμάτων παντοειδοῦς κακομεταχειρίσεως τῶν τέκνων ἀποδίδεται ὑπὸ τῶν ἐρευνητῶν εἰς τὸν ηὐξημένον ἀριθμὸν τῶν ἀνέργων καὶ εἰς τὴν μείωσιν τοῦ κύρους τῶν θεσμῶν τῆς ἐκκλησίας, τοῦ σχολείου καὶ τῆς οἰκογενείας.

Οἱ κοινωνιολόγοι λέγουν ὅτι ὁλονὲν περισσότεροι γονεῖς ἐκσποῦν εἰς τὰ τέκνα των διὰ τὰς προσωπικὰς των ἀπογοητεύσεις, συνέπεια δὲ τούτου εἶναι νὰ καθίσταται ἡ οἰκογενειακὴ ζωὴ ἀφόρητος διὰ τὰ παιδιά. Ὁ Δὸν Στράους, διευθυντὴς τοῦ Οἴκου Νεαρῶν Φυγάδων εἰς τὴν Μέμφιδα, λέγει:

«Ὅταν ἓν παιδὶ φεύγει ἀπὸ τὴν πατρικὴν οἰκίαν, τοῦτο σημαίνει ὅτι οἱ δεσμοὶ εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας του ἔχουν διαρραγῆ. Εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπιστρέψουν ἔχουν ὅμως αὐτὰ μὲν ἀνάγκην ἠθικῆς συμπαραστάσεως αἱ δὲ οἰκογένειαί των, συμβουλῶν».

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ

Τὰ παιδιὰ τὰ ὁποῖα φεύγουν σήμερον ἀπὸ τὴν πατρικὴν οἰκίαν εἶναι πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ «παιδιὰ τῶν λουλουδιῶν» «χίππης) τῆς δεκαετίας τοῦ 1960, τὰ ὁποῖα συχνά, ἔφευγαν ἀπὸ τὴν οἰκίαν των ὠθούμενα ἐξ ἑνὸς πνεύματος οὐτοπικῆς ἀνταρσίας.

Ἡ κοινωνικὴ σύμβουλος Ντεμπόρα Τζόνσον λέγει:

«Κατὰ τὴν δεκαετίαν τοῦ 1960 οἱ νέοι ἐταξίδευαν περισσότερον. Οἱ νέοι τῆς δεκαετίας τοῦ 1970 ἔχουν περιωρισμένους ὁρίζοντας».

Οἱ κοινωνιολόγοι λέγουν ὅτι τὰ 60% τῶν νεαρῶν φυγάδων εἶναι κορίτσια, μὴ ἱκανοποιημένα ἀπὸ τὴν σχολικήν των ζωήν, εὑρισκόμενα εἰς κακὰς σχέσεις μὲ τοὺς διδασκάλους των καὶ τοὺς συμμαθητάς των, ἡλικίας, κατὰ μέσον ὅρον, 14½ ἐτῶν. Εἰς τὰς τρεῖς ἐκ τῶν τεσσάρων περιπτώσεων, ὅταν φεύγουν ἀπὸ τὰς οἰκίας των, ζητοῦν κατὰ πρῶτον τὴν βοήθειαν τῶν φίλων ἢ τῶν συγγενῶν των.

Μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῶν λόγων τῆς φυγῆς, ἤλλαξε καὶ ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος ὑπὸ τῆς κοινωνίας. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅ,τι συνέβαινε κατὰ τὴν δεκαετίαν τοῦ 1960 σήμερον οἱ νεαροὶ φυγάδες δὲν συλλαμβάνονται ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας μὲ τὴν κατηγορίαν τῆς ἀλητείας. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, ποὺ θὰ συλληφθοῦν, δὲν πρόκειται νὰ ριφθοῦν εἰς τὰς φυλακὰς ἢ εἰς τὰ ἀναμορφωτήρια, ἀλλὰ θὰ σταλοῦν εἰς ἓν ἵδρυμα συμπαραστάσεως.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
FIAT-SIMCA
ΝΙΚ. ΒΟΥΚΕΛΑΤΟΥ
ΠΡΩΗΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΦΙΑΤ
ΕΛΛΗΝΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ 6 ΤΗΛ. 420—689
ΠΑΤΡΑΙ

ΜΟΝΩΣΕΙΣ
ΜΟΝΩΖΟΛ
Θερμότητος, ἤχου, ὑγρασίας, ψευδοροφαί, διακοσμητικὰ ὑλικά
ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 36
ΤΗΛ. 220-656, 220-671

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΠΙΠΛΩΣΕΙΣ
ΒΟΤΣΗ 42
ΜΕΤΑΞΥ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Κ ΜΑΙΖΩΝΟΣ
ΚΩΝ. ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΣ

Ἐκτυποῦνται
ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΕΝΤΥΠΑ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ • ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ • ΒΙΒΛΙΑ
«Γωνιὰ τοῦ βιβλίου»
★ ΤΥΠΟΣ • ΒΙΒΛΙΑ • ΧΑΡΤΙΚΑ • ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ ★
ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ 32 • ΤΗΛ. 277-396 • ΠΑΤΡΑΙ

ΧΟΡΟΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ
ΣΤΟ ΒΙΛΛΥ ΠΑΡΚ
24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
Μὲ τὴν
ΔΟΥΚΙΣΣΑ
καὶ τὴν ὀρχήστρα της
Δηλώσεις συμμετοχῆς καὶ προσκλήσεις Πανταιάσσης 43, τηλ. 221-617 ἀπογευματινὰς ὥρας 6-9

Η ΝΤΡΕΣΚΟ Ε.Π.Ε.
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΕΤΟΙΜΩΝ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ
θὰ κάνῃ πώληση ἐκ τοῦ Πρατηρίου της κειμένου ἐντὸς τοῦ ἐργοστασίου Καρόλου 4, ἀπὸ Παρασκευῆς 21ης Ἰανουαρίου μέχρι Πέμπτης 27ης ἰδίου μηνός, ἐκτὸς ΣΑΒΒΑΤΟΥ & ΚΥΡΙΑΚΗΣ
εἰς ὥρες λειτουργίας καταστημάτων μόδας
(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ
ΔΙΑΛΕΞΙΣ
Τὸ Σάββατον 22αν Ἰανουαρίου καὶ ὥραν 7ην ἀπογευματινὴν θὰ δοθῆ διάλεξις, εἰς τὸ Κέντρον Λόγου καὶ Τέχνης πλατ. Γεωργίου Α' ὑπὸ τοῦ κ. Σάββα Μουστάκα, μὲ θέμα «Φακοὶ ἐπαφῆς, Τεχνητοὶ ὀφθαλμοὶ καὶ Ὑγιεινὴ τοῦ Ματιοῦ».
Μετὰ τὸ πέρας τῆς διαλέξεως θὰ ἐπακολουθήσῃ συζήτησις.
Ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου Πατρῶν
Μαιζῶνος 94 - τηλ. 222018